

РАДОСЛАВ ГАЋИНОВИЋ
Институт за политичке студије
Београд

УДК 340.12:316.48
Оригиналан научни рад
Примљен: 09.01.2018
Одобен: 02.02.2018
Страна: 11-25

ПОЛИТИЧКИМ НАСИЉЕМ ПРОТИВ ИСТИНЕ О СРЕБРЕНИЦИ

*Духовни темељ као морални елемент од највише
делотворности је смисао за истину, на коме,
између осталог, почива и право.*
Херман Хесе

Сажетак: Овај рад је покушај аутора да се скрене пажња научној јавности о двоструким стандардима западних сила према догађајима из последње деценије XX века на просторима Босне и Херцеговине. Такође, веома је важно упозорити да је однос западних сила према Српском народу у целини веома правно некоректан а са политичког аспекта изузетно насилан. Дакле, политичко насиље и међународни терор над Србима и даље су присутни у различитим облицима. Манифестују се на разне начине, од отимања делова српске територије, преко двоструких стандарда и „правила” која важе само за Србе, што је у суштини насиље. Сам однос према догађајима у Сребреници није хуманост него притисак или фаза на путу укидања Републике Српске, јер у време док трају геополитички пројекти и двоструки стандарди није могуће утврдити све чињенице. Таквим понашањем западних сила спречава се свака могућност утврђивања истине о злочинима почињеним над свим народима на територији Босне и Херцеговине и бивше Југославије, што је неопходно, јер се тако одлаже у недоглед процес помирења у региону.

Кључне речи: Геноцид, ратни злочин, Сребреница, Братунац, међународна заједница, Уједињене нације

Ратни злочини почињени у Сребреници над муслиманима су за осуду, али појединачну, а не колективну осуду народа, јер су за злочини криви појединци а не колективно један народ. Исто тако, злочине над Србима у околним местима Сребренице су доказано постојали и морају се исто тако као они над муслиманима третирати, тј. санкционисати. Међутим, ни на почетку XXI века није тако. За неке западне силе а које имају највећи утицај на рад Трибунала у Хагу злочини над Србима се не санкционишу. Напротив, они који су починили највеће злочине над Србима хашки трибунал ослобађа одговорности. Познати светски истраживачи насиља и ратних злочина интерпретирају чињенице које

је бити вероватно предмет научне анализе будућих истраживача политичког насиља када су у питању почињени ратни злочини над муслиманима у Сребреници. Јер, за размишљање је питање како су ратни злочин у Сребреници унапред могли предвидети лидери Муслимана Босне и Херцеговине Алија Изетбеговић и министар иностраних послова Мухамед Шаћирбеј, који су упозорили западне лидере да геноцид неминовно следи неколико дана пре него што ће српска војска ући у Сребреницу. Иако у ратно време, веома је необична информација о томе како је Изетбеговић групи Муслимана из Сребренице, са којима се септембра 1993. састао у Сарајеву, испричао да му је председник Клинтон, пре тога, рекао да војна интервенција НАТО-а у њихову корист може уследити само уколико Срби из Босне и Херцеговине у Сребреници убију 5.000 Муслимана. Изетбеговић је такву изјаву касније порицао, али постоји најмање осам сведока пред којима је ту изјаву дао, међу њима и бивши шеф полиције у Сребреници, Хакија Мехољић.¹

Необично је било и повлачење 28. муслиманске дивизије из Сребренице, као и то што нису пружили никакав отпор малобројним Србима, који су је заузели у јулу 1995. године. Двадесет осма дивизија бројала је око 5.500 људи наоружана савременим наоружањем, била је лоцирана у Сребреници² иако је Сребреница наводно била демилитаризована у оквиру споразума о њеном статусу „заштићене зоне“.³ Мало пре ослобађања Сребренице од стране војске Републике Српске, осамнаест официра из водећег кадра 28. дивизије, међу њима и локални командант Насер Орић, опозвани су из Сребренице, наводно да би присуствовали на војној обуци у Зеници. Мада је такав опозив ослабио тамошње снаге босанских Муслимана, није их спречио да, ради провокације, нападну оближњу српску варошицу Вишњица као и неколико наоружаних одреда војске Републике Српске.⁴ Да ли можда овај низ случајности указује на планирану замку за Србе из Босне и Херцеговине, који ће бити намамљени да

¹ „Пет хиљада муслиманских глава за војну интервенцију”, Дани, 22. јуни 1998; Тужилаштво против Радислава Крстића (ИТ-98-33-Г), транскрипт, 5. април 2001, стр.. 9480; Норвешки документарац из 2010. аутора Оле Флцума(*Ole Fld Zuma*) и Давида Хебдитцха(*David Hebditch*), Сребреница – издани град, (Осло: Фенис Фил, 2010), у којем Мехољић препричава Изетбеговићеву „запањујућу тврдњу” пред делегацијом из Сребренице са којом се састао 1993. Мехољић каже: „Покушаћу да вам кажем тачно шта је рекао председник Изетбеговић: `Драги мој народе Сребренице, како сте?’ `Добро, како сте ви, господине председнице?’ `Клинтон ми је дао предлог: ако четници уђу у Сребреницу и побију 5.000 муслимана, НАТО снаге ће војно интервенирати против српских положаја широм Босне и Херцеговине. Шта ви мислите о томе?’”(Едвард С. Херман, *Размишљања о масакру у Сребреници*, Историјски пројект Сребреница - наш печат, доо, Београд, 2012, стр. 27),

² Џорџ Богданич, „Увод у освајање Сребренице”, у Едвард С. Херман, уредник, Масакр у Сребреници-докази, контекст, политика, Историјски пројекат Сребреница, Београд 2001, стр..54-61.

³ Два дана пошто је Сребреница резолуцијом Савета безбедности УН (С/РЕС/819) проглашена за „заштићену зону”, 18. априла 1993. генерал босанских Муслимана Сефер Халиловић, генерал босанских Срба Ратко Младић и генерал Унпрофора Ларс-Ерик Валгрен (*Wahlgren*) из Шведске постигли су споразум који је подразумевао прекид ватре од стране српске војске око Сребренице у замену за разоружавање босанско муслиманског гарнизона од стране Унпрофора у оквиру „заштићене зоне”,(Marcus Tanner, „The Independent, 19. април 1993; и John F. Burns, „У.Н. Sadz Enclave Is `Saved` ;Bosnian Call It `Surrender`”, New York Times, 19. април 1993), .

⁴ Џорџ Богданич, „Увод у освајање Сребренице”, у Едвард С. Херман, уредник, Масакр у Сребреници-докази, контекст, политика, Историјски пројекат Сребреница, Београд 2001, стр.. 60-61.

уђу у Сребреницу, да се боре и убијају, како би потом били оптужени да су испунили квоту за агресију НАТО-а ? Могуће је, иако се не слаже са званичном верзијом западних сила о Сребреници, те стога не може бити предмет расправе у западним мејнстрим(главним) медијима. Исти ти медији, такође, одбијају било какву расправу о убијању Срба у Босни и Херцеговини између 1992. и јуна 1995, у великој мери спроведеном у нападима које је организовао Насер Орић.⁵

Сребреничко-братуначки крај „дипломски рад” Насера Орића

Насер Орић је у више прилика јавно истицао да је он заједно са Зулфом Турсуновићем, аутор плана за убијање, протеривање Срба и уништавање њихове покретне и непокретне имовине: „... Затим смо Зулфо Турсуновић и ја направили план и прво очистили четничка села, па смо напад на град извршили и ушли у град” ...⁶ У једном документу 8. оперативне групе Сребреница наводи се следеће: „...Од 16.05.1992. до 30. 06. 1992. године ослобођен је простор регије Скендеровићи, у којем је непријатељ протеран са локације Опарци 01.06.1992.” ... Опарци су заселак који су Срби, иначе, напустили већ 12. 5. 1992 .године. Муслиманске снаге су наведеног дана у њему пронашле шесторо мештана, који су повремено долазили због остављене имовине. Убијени су сви – по троје из породице Николић и Петровић, међу којима је и једна жена – Дикосава Петровић. У ратном календару 281. источно босанске лаке бригаде „Сућеска”, за 30. јуни назначено је: „Припадници ТО Сућеска заједно са осталим јединицама из састава Општинског штаба ТО Сребреница ослобађају Брежане. Наше јединице добијају први МБ 82 мм”. У овом нападу убијено је 19 мештана... Из расположиве документације може, се закључити како су та „ослобађања” текла. Село Ратковићи нападнуто је 12 .6. 1992. године и у њему је према попису из 1981. године живело 503 становника од којих 500 Срба. Убијено је 18 мештана. После повратка ове територије под српску контролу судско-медицинска екипа са ВМА коју је предводио тада потпуковник Зоран Станковић, извршила је обдукцију тела жртава (11. 7. 1993. године). Међу убијеним било је шест жена од којих је најмлађа имала 50 а најстарија 73 године. „Ослобађање” Ратковића практично је значило „чишћење” овог српског села од становника, пљачку покретне и уништавање непокретне имовине. Четрнаест дана касније муслиманске снаге извеле су напад на село Бијеловац што је био увод у покретање нове офанзиве. Насер Орић наређује: „... У складу са до сада постигнутим резултатима у ослобађању територије општина Сребреница и Братунац, а у циљу настављања офанзивних борбених дејстава – свакодневно вршити нападна дејства у правцу Кравице са циљем заузимања непријатељских положаја и ослобађања ових простора ради спајања са сна-

⁵ Радослав Гађиновић, *Насиље над Србима у XX веку - узроци и последице*, Књига, друга, EVRO ВООК, Београд, 2017, стр. 370,

⁶ „Ослобођење” Сарајево, 26.08.1996,

гама на подручју Глогове”...⁷ Прво на удару, на Божић 1993. године, било је село Кравица када је отворен коридор Жепа-Сребреница-Коњевић Поље-Каменица да би офанзива муслиманских снага, од 13. до 20. јануара 1993. године, била настављена на шире подручје српске општине Скелани. Ова офанзивна дејства муслиманских снага војни и цивилни органи у Сребреници су проценили као „највећи домет ослободилачке борбе”, уз истицање података да се тада под њиховом контролом налазили 95 одсто територије Сребреница, 90 одсто Братунца, 60 одсто Власенице и 50 одсто Зворника. „Властитим снагама смо растјерали четничке хорде и отјерали их преко Дрине и Гуњака, истјерали из Каменице”, каже се између осталог, у једном од бројних извештаја Ратног председништва субрегије Сребреница и Штаба ОС субрегије од 8. 2. 1993. године. Шта се крије иза „растеривања четничких хорди”, најубедљивије показују записници о судско медицинској обради лешева који су остали после ових акција и изјава преживелих сведока, а постоји судско-медицинска обрада лешева цивила убијених у тим акцијама, као и лешева убијених припадника српске ТО.⁸ На 23 годишњицу страдања Срба у Братунцу је четвртог јула 2015. године одржан комеморативни скуп у знак сећања на све Србе Средњег Подриња које су убили припадници Армије Босне и Херцеговине њих 3 276. На том скупу званичници су изјавили да је без једног или оба родитеља остало око 800 српске деце, око 5400 српских породица је остало без покретне и непокретне имовине. На подручју Сребренице нападнуто је и уништено 21 српско село у којима је убијено више од 400 српских цивила, а у нападу на 22 српска села општине Братунац убијено је најмање 560 српских цивила. На Петровдан 1992. године наоружане скупине под командом Насера Орића убили су 69 српских цивила. Муслимански побуњеници под командом Насера Орића веће нападе су углавном изводили на значајне православне празнике: Божић, Српску нову годину, Ђурђевдан, Видовдан, Петровдан, Никољдан.⁹

Хашки трибунал - суд у служби политике запаних сила

Број убијених Срба у сребреничко-братуначком региону у периоду од 1992 до 1995. године према неким изворима достиже чак 3.262, од чега огром-

⁷ Недељник „НИН” Београд, 30. 12. 1992. године

⁸ Употребна вредност Насера Орића највећим делом била је потрошена до проглашења енклава Сребренице и Жепа зонама под заштитом УН, али за разлику од других муслиманских „легенди”, које су, одбачене, деградиране, ухапшене или убијене, он је био ван домашаја центра у Сарајеву. Тако је изолованост енклава користио за даље учвршћивање свог положаја сребреничког газде. Свесно је ширио страх, од његове преке нарави страховали су и његови најближи сарадници. Његов најближи сарадник током читавог рата био је Зулфо Турсуновић. Орић је пре одласка у Тузлу наредио да га Турсуновић заступа на месту команданта 28. дивизије. Хакија Мехољић био је начелник полиције у Сребреници. Према холандским изворима Орић, Турсуновић и Мехољић су холандским војницима „изгледали као гангстери који терорису избегло становништво.” (Маријана Милосављевић, „Невиност из Сребренице – Злочини Насера Орића у светлу докумената,” Недељник НИН, Београд, 6. јул, 2006, стр. 10-11,

⁹ Радослав Гаџиновић, *Насиље над Србима у XX веку - узроци и последице*, Књига, друга, EVRO BOOK, Београд, 2017, стр. 373

ну већину чине ненаоружани цивили.¹⁰ Војни командант УНПРОФОРА Филип Моријон (*Philippe Morillon*) изјавио је пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију (МКСЈ или Трибунал) „у Сребреници није било геноцида.” Оно што се у том граду догодило 1995. године је последица терора који су над Србима током 1993. године спроводиле муслиманске формације под командом Насера Орића. (ICTY - *International Criminal Tribunal tr the former Yugoslavia*, 12. februar 2004, proces S. Miloševiću). На упозорење судије Ричарда Меја (*Richard May*) да је у децембру генерал Кларк (*Wesley Kanne Clark*) сведочио да је Милошевић знао да ће се у Сребреници десити геноцид, Морион је одговорио: „Да ли генерал Кларк уопште зна где је Сребреница.” Холандски генерал Кареманс (*Thom Karremans*) је сведочио да је међу 25000 избеглица у Поточарима било само око два до три постотка мушкараца способних за борбу дакле 500-750 (ICTY 4. јули 1998). ICTY је за свог истражитеља (масовних) гробница одредио Дина Менинга (*Dean Manning*), који је поднео следећи извештај 16. маја 2000: „До 25. августа 1998. године пронађена су 1824 тела,” а у самом извештају је наведено коначно 1883. Од тога 1656 мушкараца, једна жена а за остале није утврђен пол. Тужилаштво мимо ове експертизе самовољно касније наводи: „На овим локацијама убијено је између 4 990 до 6 700 муслимана. Трибунал је у августу 2001. године навео 2 028, а у јануару 2004. године 2 541 убијених муслимана. Ипак, на пету годишњицу у списима се појављују наводи од 4 600 посмртних остатака муслимана. У трибуналу се истиче да су онима које су пронашли истражитељи ICTY дописани бројеви које су пронашли муслиманске власти. Мејнстрим медији и аналитичари са Запада поново су „опрезно” избегли да цитирају Моријона или да размотре претходне, значајне масакре над српским цивилима у Босни и Херцеговини, пошто би то уздрмало уврежени став њихове стране да је масакр у Сребреници био ничим изазван убилачки напад на босанске Муслимане од стране демонизованих Срба које је Запад изабрао за мету.¹¹

Још једна важна одлука процеса демонизације били су, и остају, три сарајевска масакра у босанским ратним годинама; „масакр у реду за хлеб” из 1992, Маркале или „масакр на пијаци” из 1994. и други масакр на пијаци 1995. године. Сваки се догодио баш у тренутку кад је било потребно оправдати неизбежне одлуке НАТО-а или УН да интервенишу у корист Муслимана из Босне и Херцеговине. Постоје докази да их је руководство Муслимана из Босне и Херцеговине организовало против сопственог народа, спремно да жртвује своје људе како би се убрзала интервенција НАТО-а. Такав је закључак извео и амерички потпоручник Џон Среј (*John E Sray*), који је био на лицу места у Сарајеву,¹² као и генерал сер Мајкл Роуз (*Michael Rose*) и лорд Дејвид Овен (*David*

¹⁰ Слободан Иванишевић пише да „списак” (Срба погинулих у околини Сребренице) садржи имена 3.262 српске жртве. Према најновијим доказима, приближно 27%, или око 880, убијених људи били су припадници војних и полицијских организација. преосталих 73% (2.382 жртва) били су цивили” (Миливоје Иванишевић, *Лична карта Сребренице.*, Хришћанска мисао, друго издање, Београд, 2010, стр. 6.),

¹¹ Едвард С. Херман, *Размишљања о масакру у Сребреници*, Историјски пројект Сребреница - наш печат, доо, Београд, 2012, стр.29,

¹² LTC John E. Sradz „Selling the Bosnian Myth to America: Buyer Beware”, Foreign Military Studies Office Publications, Department of the Army, Fort Leavenworth, октобар 1995.

Anthony Liewellyn Owen, baron Owen), поред осталих, који су делили такво мишљење.¹³ Међутим, амерички званичници су желели рат и, заједно са америчким медијима, одбили су да прихвате било какав став који није одговарао њиховим политичким циљевима.

Међутим, када је војска републике Српске ушла у Сребреницу, многи припадници 28. муслиманске дивизије и бројни цивили у паници дали су се у бекство, кроз минска поља, наилазећи успут на војне одреде Срба у Босни и Херцеговини, што је многим Муслиманима донело смрт, при чему је муслимански генерал Енвер Хаџихасановић изјавио да је том приликом погинуло 2.628 војника 28. дивизије.¹⁴ Ипак, у тврдњама о сребреничком масакру јавља се још једна необична околност, а то је да ни медији, ни Трибунал, док сабирају убијене у Сребреници, не помињу нити придају значај овим жртвама погинулим у борби.¹⁵ Међународни кривични суд за бившу Југославију смрт 2628 бораца 28 дивизије је избрисао претворивши их у накнадну белешку, кроз изјаву да се „не може одбацити могућност да би одређени проценат тела у истраженим гробницама могао припадати људима погинулим у борби.”¹⁶ Могли су исто тако да кажу да се не може утврдити истина како су неки од тих људи погубљени: управо на основу тог важног питања могли су захтевати детаљније испитивање тела које би омогућило израчунавање вероватних бројки у различитим категоријама. МКСЈ је повећао и број погубљених, са неколико хиљада тела пронађених у гробницама, помоћу претпоставке да постоје још не отворене гробнице у којима би се могао налазити сличан број тела, чиме би се приближили пожељном укупном збиру. Ово није рад правног судског тела, већ пре политички вођена и управљана травестија судства.¹⁷

Међународни комитет Црвеног крста проценио је без поузданих доказа да је 7.079 муслимана изгубило живот у Сребреници и околини од 12 до 16. јула.¹⁸ Међутим, „од почетка рата муслиманске снаге смештене у Сребреници, побили су више од 3000 Срба из Босне и Херцеговине војника, али и око 1300 ненаоружаних цивила. Српски цивили, укључујући жене, децу и старце, које су брутално ликвидирали муслимански борци из сребреничког гарнизона били су у многим случајевима масакрирани, мучени, клани, живи спаљивани или су им одсецане главе, што је подстакло појединце из Војске Републике Српске за осветом над муслиманима из Сребренице,,истиче Џон Шиндлер (*John R. Schindler*)¹⁹

¹³ Види Давид Биндер, „ Foreign Policy, No. 97, зима, 1994-1995. Такође види David Owen, интервју, у George Bogdanich и Martin Lettmayer, Југославија; рат који се могао избећи (Yugoslavia: The Avoidable War, New York: Frontier Theatre & Inc. 2000).

¹⁴ Тужилаштво Трибунала против Радослава Крстића (ИТ-98-33-Т), транскрипт, 6.април 2001, п. 9532.

¹⁵ Едвард С. Херман, *Размишљања о масакру у Сребреници*, Историјски пројект Сребреница - наш печат, доо, Београд, 2012, стр.30,

¹⁶ Судија Алмиро Родригес ет ал., Тужилаштво против Радислава Крстића (ИТ-98-33-Т), 2. август 2001, параграф 77.

¹⁷ John Laughland, (Ann Arbor, MI: Pluto Press, 2007).

¹⁸ Џон Р. Шиндлер, *Несвети терор – Босна, Ал Каида и успон глобалног михада*, ЈП Службени гласник, Београд, 2009, 209,

¹⁹ Исто, стр. 310,

Постоји низ необичних и чудноватих околности по којима се одржава број од 7.079 страдалих муслимана у Сребреници. *Прво*, та је бројка изнета много пре него што су о бројним смртним случајевима представљени било какви озбиљни докази, али одржала се и на почетку XXI века; они који је приступају још се боре да пронађу доказе којима ће је поткрепити. У већини случајева првобитни број страдалих у катастрофама бива претеран, да би се постепено смањивао након прикупљања доказа. *Друго*, обдукцијски извештаји које је МКСЈ представио између 1996. и 2002. садрже доказе о смрти свега 1.923 особе, од којих су многе, очигледно, погинуле у борби.²⁰ После тога, Међународна комисија за нестала лица изнела је тврдњу да је од јула 2011. идентификовала преко 6.598 становника Сребренице који су нестали пошто су град 11. јула 1995. заузели Срби из Босне и Херцеговине, на основу поклапања ДНК између посмртних остатака пронађених у такозваним сребреничким гробницама и ДНК живих сродника несталих лица.²¹ *Треће*, такви докази, међутим, нису стављени на располагање одбрани у правним случајевима, а докази заснивани на ДНК не праве разлику између смрти у борби и смрти услед погубљења, нити могу показати време и место погибије.²² Канадски генерал Луис Мекензи (*Lewis MacKenzie*) истиче да докази који су доступни Хагу о жртвама у Сребреници бацају велику сенку на број „до” 7.079 ликвидираних босанских муслимана. У тај број је укључено 5000 оних који се воде као нестали.. „Више од 2000 тела је до сада откривено у Сребреници и око ње и међу њима су жртве трогодишњих жестоких борби у тој области. Математика једноставно не подржава број од 8000.”²³

На Меморијалу у Поточарима код Сребренице записан је број „8372...”, који треба да представља укупан број сребреничких жртава – али се признаје да тај број укључује и оне који се још воде као „нестали”, што значи да о њиховој судбини ништа тачно није утврђено, а три тачке после овог броја треба да значи да број није коначан. Како се за нестале може тврдити да су „жртве геноцида” ако на њима није извршена обдукција, и ако се још увек не зна да ли су сви „нестали” заправо још увек живи? Током 2010. су чак и неки босанско-муслимански званичници били принуђени да бројку од „8.372” доведу у питање: Мирсад Токача, председник Истраживачко-документационог центра из Сарајева, изнео је још увек недемантовану тврдњу да се на списковима „жртвава” налази „500 живих Сребреничана”, док је додатних 70 лица на тим списковима страдало на другим местима и у друго време. Директор Меморијалног центра у Поточарима Мерсед Смајловић и директор Центра за нестала лица Босне и Херцеговине Амор Машовић су такође изнели податак да је у Поточарима сахрањено око 50 особа које су страдале још 1992. а које су „у блис-

²⁰ Љубиша Симић, „Presentation and Interpretation of Forensic Data (Pattern of Iwury Breakdown)”, у Stephen Karganovic, прип., (Београд: Историјски пројекат Сребреница, 2011), стр.93-108; посебно стр. 94-104. Такође види Симић, „Analysis of Srebrenica Forensic Reports Prepared by ICTY Prosecution Experts”, Ibid, pp. 73-91.

²¹ „613 Srebrenica Victims to be Buried at a Memorial Ceremony in Potocari”, ICMP, 10. јул 2011.

²² Едвард С. Херман, *Размишљања о масакру у Сребреници*, Историјски пројекат Сребреница - наш печат, доо, Београд, 2012, стр. 32,

²³ Gloub end mejl, 14. јул 2005,

ком сродству” са онима који се воде као жртве стрељања. Хакија Мехољић, ратни шеф полиције у Сребреници, изјавио је да је „љут на све који су у Меморијалном центру сахранили 75 особа, а које нису погинуле у јулу 1995. године”. Уз све то, постоје и озбиљне индиције да је у Поточарима чак сахрањен и један број Срба, што се још увек не може утврдити јер сарајевске власти не дозвољавају ексхумацију сахрањених у Меморијалном центру у Поточарима. По процени тадашњег начелника генералштаба армије Босне и Херцеговине Енвера Хаџихасановића на суђењу генералу Војске Републике Српске Радиславу Крстићу (6.4.2001, Транскрипт, с. 9532) у повлачењу мешовите муслиманске колоне 28. дивизије из Сребренице за Тузлу погинуло је 2.628 војника и официра армије Босне и Херцеговине (дакле, овде нису урачунати цивили). У извештају Унпрофора од 17. јула 1995. укупни губици колоне се процењују на око 3.000 а Карл Билт (*Nils Daniel Carl Bildt*) (преговарач међународне заједнице током сукоба а после рата Високи представник у Босни и Херцеговини) у својим мемоарима их процењује на око 4.000. Према свим законима рата, ово су биле легитимне жртве ратних дејстава. Додатно занимљива је и чињеница да је велики број ископаних тела за која се тврди да су „жртве геноцида” нађен управо на локалитетима где су се одвијале борбе српских снага и муслиманских снага у повлачењу. Скандалозно је да се легитимне жртве ратних дејстава чак и на почетку XXI века некритички сврставају међу „жртве геноцида” у Сребреници само да би се вештачки одржала бројка од „преко 7.079 жртава.”²⁴ Утврђивање узрока смрти тела ексхумираних на ширем подручју Сребренице је од 1996. у ингеренцији две организације: Комисије за нестала лица Босне и Херцеговине (основане од стране владе ратног муслиманског председника, Алије Изетбеговића) и ICMP. Међународне комисије за нестала лица (*ICMP – International Committee for Missing Persons*), чије челнике фактички поставља амерички Стејт Департмент. Од почетка ископавања до почетка XXI века, ни српски ни други независни међународни форензички стручњаци нису имали приступ форензичком поступку над ископаним телима. Чак ни оптужени за злочине у Сребреници пред Хашким трибуналом немају могућност приступа ДНК извештајима ICMP-а. Дакле, свака могућност независне провере форензичких „налаза везаних за Сребреницу је искључена, и од јавности се захтева да они буду прихваћени – на веру, што објективно представља сумњу код свих институција и појединаца који трагају за истином о догађајима у Сребреници за време ратних сукоба у Босни и Херцеговини.²⁵

Највиши цивилни представник УН на терену у јулу 1995, Американац Филип Корвин (*Phillip Corwin*).²⁶, непрекидно је тврдио, све до своје смрти

²⁴ Александар Павић, *Сребреница истина на чекању*, Историјски пројект Сребреница - наш печат, доо, Београд, 2012, стр. 82

²⁵ Радослав Гаџиновић, *Насиље над Србима у XX веку - узроци и последице*, Књига, друга, EVRO ВООК, Београд, 2017, стр.378,

²⁶ У хашкој пресуди против потпуковника ВРС Вујадина Поповића и осталих (2010), наведено је да је, помоћу ДНК узорак, идентификовано „5.336” жртава (број је, у међувремену, додатно нарастао). Међутим, ДНК служи једино за идентификацију посмртних остатака или да омогући реасоцијацију делова тела исте особе. ДНК технологија је неупотребљива за одређивање узрока и времена смрти, што су кључне категорије у криминалистичкој истрази овакве врсте. Додатне сумње изазива чињеница да Хашки трибунал одбија да објави чак и списак имена лица наводно

2012.године, да је тада у Сребреници убијено „око 700” босанских муслимана – и да је разлика између тог броја и броја од 7.079 који се стално пропагира– „политичка”. Филип Корвин је написао и предговор књизи Хермана Едварда о Сребреници.²⁷ Сребреница је очигледно исполитизована да би се српски народ оптужио, и трајно завадио а својим суседима. У извештају од 30. маја 1995. Генералн исекретар, УН, наводи: „*Последњих месеци, снаге(босанске) Владе су битно повисиле ниво војних активности у већини заштићених зона и њиховој околини, а многе од њих, укључујући Сарајево, Тузлу и Бихаћ, укључене су у шире војне кампање Владе.. Влада такође држи знатан број војника у Сребреници(што у овом случају представља кршење договора о демилитаризацији)*” ...²⁸

Јасуши Акаши(*Yasushi Akashi*), бивши Шеф мисије УН у Босни и Херцеговини, у чланку за *Washington Times* од првог новембра 1995, сведочи: „*Чињеница је да су снаге босанске Владе користиле 'заштићене зоне' не само у Сребреници већ и у Сарајеву, Тузли, Бихаћу и Горажду за обуку, опоравак и снабдевање својих војника.*”²⁹

Амерички новинар Кристофер Џејмс(*Christopher Jeams*) у свом аналитичком чланку под насловом „Геноцид или пропаганда” у британском „*Morning Star*” од 11. 7. 2005, између осталог пише: „Уистину веома мали део Сребренице, онај средишњи, је био демилитаризован, што је муслиманским борцима давало одрешене руке да оперишу из приградских и других оближњих зона, из којих су организовали убилачке нападе на околна српска села. Снаге злогласног муслиманског команданта Насера Орића изазвале су масовно крвопролиће између 1992 – 1995, из свог упоришта у Сребреници, масакрирајући најмање 1.300 српских цивила и рањавајући их неколико хиљада.”³⁰

Washington Post у извештају који је написан у самој Сребреници 16. фебруара 1994. године – у време када је Сребреница наводно била „демилитаризована” као „заштићена зона” УН, између осталог пише: „*Ратни трофеји Насера Орића нису окачени о зид његовог удобног стана. Они су на видеокасетама: спаљене српске куће и безглави српски мушкарци, са њиховим патетично згрченим телима. „Морали смо да употребимо хладно оружје те ноћи”, објашњава Орић док се сцене мртвих мушкараца искасапљених ножевима смењују на ТВ екрану...Излежавајући се на удобном каучу, обучен од главе до пете у маскирну униформу, са грбом Армије САД поносно пришивеним*

идентификованих путем ДНК анализе. Треба знати и то да сва нова тела која се сахрањују у Поточарима пролазе кроз овакву врсту „идентификације”, што оставља додатне велике сумње у погледу тога ко се тамо стварно сахрањује. Зашто се ДНК узорци злоупотребљавају у сврху некритичког прихватања броја жртава у Сребреници(Александар Павић, *Сребреница истина на чекању*, Историјски пројект Сребреница - наш печат, доо, Београд, 2012, стр. 83-84),

²⁷ Тужилаштво Трибунала против Слободана Милошевића (ИТ-02-54-Т), транскрипт, 12. фебруар 2004, стр. 31.975.

²⁸ S/1995/444, 30 мај 1005, REPORT OF THE SECRETARY-GENERAL PURSUANT TO SECURITY COUNCIL RESOLUTIONS 982(1995) AND 987(1995),p.11

²⁹ *Washington Times*, Novembar 1, 1995(цитирано у Stella Jatrás, „*Srebrenica – Code Word to Silence Critics of US Policy in the Balkans*,” 31.7.2000,

³⁰ Christopher James, „*Genocide or Propaganda*,” *Morning Star*, (U.K.), 11.07. 2005,

*преко срца... командант Орић је најжешћи момак у овом муслиманском граду тј. Сребреници, који је Савет безбедности УН прогласио заштићеном „безбедном зоном.“*³¹ Поред командне одговорности Насера Орића постоји и низ чврстих доказа и о личној одговорности за почињене злочине над Србима. Један пример где је лично Насер Орић извадио очи и заклао Србина Слободана Илића, навео је премијер Србије Александар Вучић на конференцији за штампу у влади Србије, 25. јуна 2015. године.

Комисија Владе Републике Српске за испитивање догађаја у Сребреници никад није признала „геноцид“, јер геноцид у Сребреници тврди Комисија, по свим правним тумачењима, није ни био, био је ратни злочин. Исто тако, Комисија није усвојила цифру од „7.079 стрељаних“, и ако је била подвргнута огромним притисцима од стране представника запаних држава. Комисија никада није изјавила да су сви на списку несталих убијени и мртви. Дакле, није истина да је Република Српска признала „геноцид над 7.079 муслимана у Сребреници.“ Према подацима Института за истраживање српских страдања у XX веку, на ширем подручју Сребренице муслиманске снаге су од 1992. до 1995. године убиле 3.262 Срба. Ове жртве су поименице набројане.³² Репортерка лондонског Јужнословенског журнала Џоан Филипс(*Joan Phillips*) процењује да је до трећег марта 1993. године барем 1.200 Срба убијено, а још 3000 рањено у Орићевим нападима. „Данас буквално нема ниједног Србина у целој сребреничкој општини. Од 9.300 Срба колико их је живело овде, остало је мање од 900. Од 11 500 Срба у Братунцу, више од 6000 је побегло. У сребреничкој општини око 24 села је срањено до темеља.“³³ Управо, над Србима у тим местима Насер Орић са својим јединицама је по међународно правним документима починио геноцид. Иако је геноцид као појава „у свим периодима историје изазивао велике штете човечанству“,³⁴ злочин геноцида је дефинисан у међународном праву тек Конвенцијом о спречавању и кажњавању злочина геноцида из 1948. године. Конвенција одређује геноцид као међународно кривично дело, без обзира да ли је извршен за време рата или мира, које се састоји у намерном „делимичном или потпуном уништењу једне националне етничке, расне или верске групе као такве.“³⁵ Имајући у виду дефинисање геноцида у међународном праву и чињенице које потврђују све нелегалне активности Насера Орића и његових пара војних скупина у току грађанског рата, остаје нејасно зашто међународни правосудни органи нису покренули истражне радње о утврђивању геноцида над Србима у Сребреничко - Братуначком региону. Упркос овим чињеницама о злочинима над Србима, хашки трибунал је ослободио оптужби Насера Орића.

³¹ John Pomfret, Weapons, Cash and Chaos Lend Clout to Srebrenica's Tough Guz, („Оружје, новац и хаос дају додатну тежину сребреничком жестоком момку), *Washington Post*, February 16, 1994,

³² Александар Павић, *Сребреница истина на чекању*, Историјски пројект Сребреница - наш печат, доо, Београд, 2012, стр. 81-85,

³³ Радивоје Петровић, „*Лаж о Сребреници*,“ Недељни лист Печат, Београд, 42/2008, стр. 23,

³⁴ Резолуција 96(И) Генералне скупштине од 11. децембра 1946. године

³⁵ Миленко Крећа, *Међународно јавно право*, Пето издање, Правни факултет Универзитета у Београду - центар за издаваштво и информисање, Београд, 2011, стр. 676,

Стварни резултати саме потраге за телима у околини Сребренице далеко су од претпостављених. Од пронађених 2.570 тела у претрагама током 2003, укључујући и тела убијених у борби и могућих тела Срба, многа датирају пре јула 1995. године. Оскудност ових налаза натерала је тужилаштво МКСЈ да прибегне тврдњама о великим померањима тела и поновним сахрањивањима, што није било уверљиво и чему је недостајала потврда у доказима. То је био период када је НАТО бомбардовао српске положаје а хрватска и муслиманска војска су се кретале ка Бања Луци освајајући територију коју су контролисали Срби. Војска Републике Српске била је у дефанзиви и у великом недостатку опреме и средстава, укључујући и гориво за возила. Покретање операције таквих размера каква је потребна за ексхумацију, транспорт и поновно сахрањивање на хиљаде лешева надилазило је капацитете армије Срба из Босне и Херцеговине у то време. Штавише, у извођењу таквих операција они не би могли избећи пажњу ОЕБС-овог особља и локалних цивила или снимање из ваздуха.³⁶ Треба такође напоменути да веома велики број релативно независних посматрача у Сребреници или близу ње, у јулу 1995. године, није видео ниједан доказ о масакру, укључујући чланове холандских снага које су биле размештене у „безбедној зони”. Хјуберт Виланд (*Hubert Wieland*), главни истражилац УН за кршење људских права, није могао пронаћи очевидце злочина после петодневног вођења интервјуа на лицу места, међу 20.000 преживелих из Сребренице, колико их се окупило у избегличком логору на тузланском аеродрому. „Ми нисмо пронашли никога ко је видео својим сопственим очима извршење злочина”, изјавио је Виланд за лондонски „Дејли телеграф”. Карлос Мартинс Бранко (*Carlos Martins Branco*), бивши заменик директора посматрачке мисије УН у Босни и Херцеговини, који је испитивао тврдње посматрача УН у Сребреници, писао је да процена од 7.079 жртава преставља „коришћење и манипулацију за пропагандне сврхе” и додао је да је „веома мало сумње да је најмање 2.000 босанских муслимана погинуло у борбама са боље обученом и

³⁶ Дана 10. августа 1995. године, у склопу осуде Срба, из Босне и Херцеговине амбасадорка САД Мадлен Олбрајт (*Madeleine Korbelt Albright*) показала је неколико фотографија на затвореној седници Савета безбедности УН, укључујући и једну фотографију људи, наводно босанских муслимана близу Сребренице – лоцираних на стадиону, и једну наводно снимљену непосредно после тога, која показује оближње поље са „поремећеним” тлом. Само су неке од ових фотографија икада пуштене у јавност, али чак и под претпоставком да су аутентичне, оне не доказују оно што је од овог тренутка па надаље постало широко прихваћено: масовна погубљења и сахране. Осим тога, иако је МКТБЈ говорио о „организованим и свеобухватним настојањима да се прикрију и заташкају убијања и егзекуције сахрањивањем тела жртава у изолованим локацијама разбацаним на ширем подручју” и мада је Дејвид Род (*David Rhode*) износио тврдње о „огромном српском напору да се сакрију тела, померањем и поновним сахрањивањем лешева” нико никада није начинио фотографију из ваздуха или сателитски снимак погубљења, сахрањивања, поновног ископавања, поновног сахрањивања или камиона који преносе лешеве на неко друго место. У августу 1995. године, Медлин Олбрајт је упозорила Србе да „ћемо вас посматрати” и сателити су у то време правили најмање осам прелета дневно, а лебдеће летилице биле су у могућности да начине веома детаљне слике изнад територије Босне и Херцеговине. Мејнстрим медији су, међутим, закључивали да Влада САД никада није показала било какве визуелне доказе померања тела и њиховог поновног сахрањивања није питање које завређује пажњу (Едвард Херман, *Удар на бешчашће „империјалног нит була”* (превела и припремила Биљана Ђоровић), Печат, Београд, 16.2. 2011, стр. 9-12.

боље вођеном војском Срба из Босне и Херцеговине” током трогодишњих сурових борби. Догађаји у Сребреници и тврдње о масакру огромних размера биле су изузетно корисне Клинтоној администрацији, босанско муслиманском руководству и хрватским властима. Клинтон је био под политичким притиском 1995. године како од медија, тако и од републиканског претендента на положај председника Боба Дола (*Robert Joseph „Bob” Dole*), да се предузму силовите акције у корист муслимана из Босне и Херцеговине и његова администрација је упорно тражила оправдање за вођење далеко агресивније политике САД. Клинтонови званичници пожурили су да Сребреницу искористе како би потврдили и послали на адресе нај моћнијих људи из привреде и политике у западном свету тврдње о масакру, управо као што је касније и Вилијам Вокер то урадио у Рачку. Преувеличавањем жртава после заузимања Сребренице званичници САД одвратили су пажњу светског јавног мњења са хрватских напада на Србе у заштићеним зонама УН (*UNPA - United Nations Protected Areas*), који су се догодили уз подршку САД у Западној Славонији у мају (операција „Бљесак”) и у региону Крајине у августу (операција „Олуја”) 1995. године. Спречавајући напоре УН и Европске заједнице да спрече избијање рата (Лисабонски споразум од марта 1992) и друга два споразума (Венс-Овенов и Овен-Столтенбергов споразум) који би зауставили борбе 1993. године, заговорници ратне опције Стејт департамента САД посветили су се наметању војног решења захваљујући чему је рат продужен до краја 1995. године.³⁷ Муслиманско руководство из Сребренице тврдило је да је град добровољно „жртвован” од стране Председништва Босне и Главног штаба како би се издејствовала НАТО интервенција. У својим сведочењима пред Хашким трибуналом, босански муслимански генерали Сефер Халиловић и Енвер Хаџихасановић потврдили су да је Главни штаб босанске армије изненада преместило 18 водећих официра 28. муслиманске дивизије из Сребренице. Ово је урађено иако је врховна команда наредила операције саботаже према Војсци Републике Српске. Један од ових војно бесмислених напада био је напад на стратешки неважно српско село Вишница. Последња од тих операција био је напад на

³⁷ Дана 9. јула 1995. године, два дана пре него што су Срби из Босне и Херцеговине освојили готово празан град Сребреницу и пре него што су се одиграле било какве озбиљне борбе, председник Изетбеговић позива председника Клинтона и друге светске лидере, пожурујући их да предузму акцију против „тероризма” и „геноцида” од стране снага Срба из Босне и Херцеговине. То је део текућег обрасца по којем су се користиле оптужбе за масовна силовања, логоре смрти, организована зверства за манипулацију јавног мњења у корист војне интервенције. Војни извори потврђују да јаке муслиманске војне снаге у Сребреници у јачини 5.500 људи нису предузеле ништа да одбране Сребреницу од 200 српских војника и пет тенкова. Тим Рипли (*Tomas Felix Ripley*), аналитичар војне публикације „Јанес”, примећује да су муслиманске снаге побегле из Сребренице ка околним брдима, пре него што су Срби заузели готово празан град. Он пише да су холандске трупе „виделе муслиманске снаге како беже из Сребренице пролазећи поред њихових осматрачница, носећи потпуно ново противтенковско оружје, још увек обмотано пластичном амбалажом.” Овај и многи други слични извештаји учинили су да велика већина официра УН и страни новинари посумњају у званичну верзију. Као што је британски високи официр Џим Бакстер (*Jim Baxter*), помоћник команданта УН Руперта Смита (*Rupert Smith*), рекао Тиму Риплију (*Tim Ripley*) „Они (босанска влада) знају шта се догађало у Сребреници. Сигуран сам да су одлучили да је жртва била оправдана.” (Едвард Херман, *Удар на бешчаиће „империјалног нит була”* (превела и припремила Биљана Ђоровић), Печат, Београд, 16.2. 2011, стр. 12),

војску Републике Српске на путу јужно од Сребренице, само један дан пре него што су Срби заузели оближњи небрањени град. У својој књизи из 2004.године „*Les Guerriers de la Paix*” („Борци за мир”), Бернар Кушнер (*Bernard Kouchner*), бивши шеф „Лекара без граница” и бивши министар спољних послова Француске, наводи да је на својој самртној постели босански председник Алија Изетбеговић признао Бернару Кушнеру и Ричарду Холбруку да је претеривао у изјавама о српским злочинима помоћу којих је желео да изазове НАТО интервенцију против Срба. Изричито, Изетбеговић спомиње ратне заробљеничке логоре које су током грађанског рата имале све три стране, али да они српски, за које је његова влада 1992. године тврдила да представљају логоре смрти, то у ствари нису били. Ипак та оптужба добила је огроман публицитет захваљујући Роју Гутману (*Roy Gutman*), репортеру „Њуздеја”, који је поделио Пулицерову награду за ту причу и АБЦ-ијевог ТВ водитеља Питера Џенингса (*Peter Charles Archibald Ewart Jennings*). „То је произвело огромне емоције широм света”, сећа се Кушнер Изетбеговићеве самртне исповести. „То јесу била ужасна места, али у њима људи нису били систематски истребљивани.” Према Кушнеру, Изетбеговић је признао пред њим и Холбруком да „није било логора смрти, ма колико та места била ужасна” и додао да је „(он тада) сматрао да би његове изјаве могле да изазову бомбардовање (босанских Срба)”.³⁸ Дакле злоупотреба термина „*заштићена зона*” била је трајна, јер Сребреница то никада није била јер је цело време рата била гарнизон 28 муслиманске дивизије. Никада није испоштован споразум са ОУН о демилитаризацији. Такође, никада није направљена јасна разлика - где престаје асанација терена (уклањање и поклањање погинулих људи у борбама) а где почиње ратни злочин над Муслиманима, тј. убијање заробљеника, међу којима није било жена, деце или старца. Дакле, да су међународни правосудни органи били непристрасни највероватније би покренули истражне радње о утврђивању геноцида од стране муслиманских јединица којима је командовао Насер Орић над Србима у сребреничко-братуначком крају у периоду од 1992 до 1995. године, а у Сребреници је због ратног злочина који су починили Срби над Муслиманима (*war crimes; crimes de guerre*) који по међународном праву представља квалификован облик кршења релевантних правила права оружаних сукоба (*ius in bello*) насумично санкционисан велики број Срба. Поводом 20-те годишњице злочина у Сребреници Велика Британија је понудила рез. СБ УН у којој на најгрубљи начин оптужује колективно Србе за наводни геноцид над Муслиманима у Сребреници. Главни организатор доношења такве резолуције је Метју Рајкрофт (*Matthew Rycroft*), британски амбасадор у УН, који је раније био амбасадор у Босни и Херцеговини. СБ УН није усвојио британску резолуцију о геноциду у Сребреници захваљујући Русији која је уложила вето и спречила покушај доношења најнеправеднијег документа у СБ УН којим се на најгрубљи начин бесправно окривљује и вређа целокупни српски народ. Русија је по ко зна који пут у историји испољила пријатељски однос према Србима с једне стране и поштовање међународног права и праведности у процесу доношења одлука, с друге стране.

³⁸ Исто,

Литература:

1. Bogdanič, Dž. „Uvod u osvajanje Srebrenice”, u Edvard S. Herman, urednik, Masakr u Srebrenici-dokazi, kontekst, politika, Istorijski projekat Srebrenica, Beograd 2001,
2. James, C. „Genocide or Propaganda,” Morning Star, (U.K.), 11.07. 2005,
3. Laughland, J. Ann Arbor, MI: Pluto Press, 2007, .
4. Owen, D intervju, u George Bogdanich i Martin Lettmayer, Yugoslavia: The Avoidable War, New York: Frontier Theatre & Inc. 2000,
5. Pavić, A. *Srebreniča istina na čekanju*, Istorijski projekt Srebrenica - naš pečat, doo, Beograd, 2012,
6. Pomfret, W. J., Cash and Chaos Lend Clout to Srebrenicca`s Tough Guz, *Washington Post*, February 16, 1994,
7. Petrović, R. „Laži o Srebrenici,” Nedeljnj list Pečat, Beograd, 42/2008, str. 23,
8. Rodrigues A. Sudija, et al., Tužilaštvo protiv Radislava Krstića (IT-98-33-T), 2. avgust 2001, paragraf 77.
9. Simić, Lj., „Presentation and Interpretation of Forensic Data (Pattern of Iwury Breakdown)”, u Stephen Karganovic, Istorijski projekat Srebrenica, Beograd 2011
10. Sradz, E. J. „Selling the Bosnian Myth to America: Buyer Beware”, Foreign Military Studies Office Publications, Department of the Army, Fort Leavenworth, oktobar 1995.
11. Ivanišević, M. *Lična karta Srebrenice*, , Hrišćanska miaso, drugo izdanje, Beograd, 2010,
12. Herman, S. E. *Razmišljanja o masakru u Srebrenici*, Istorijski projekt Srebrenica - naš pečat, doo, Beograd, 2012,
13. Šindler, R. Dž. *Nesveti teror – Bosna, Al Kaida i uspon globalnog džihada*, JP Službeni glasnik, Beograd, 2009,
14. „Oslobođenje” Sarajevo, 26.08.1996,
15. Nedeljnjak „NIN” Beograd, 30. 12. 1992. godine
16. *Washington Times*, Novembar 1, 1995, citirano u Stella Jatrass, „Srebrenica – Code Word to Silence Critices of US Policy in the Balkans,” 31.7.2000,

POLITICAL VIOLENCE AGAINST THE TRUTH ABOUT SREBRENICA

Summary: According to some sources the number of killed Serbs in the regions of Srebrenica and Bratunac in the period 1992-1995 was 3,262, of which the vast majority are unarmed civilians. Military commander of UNPROFOR, Philippe Morillon, stated on the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY or the Tribunal) that “there was no genocide in Srebrenica”. What happened in that place in 1995 was the consequence of the terror against Serbs during 1993 which was implemented by the Muslim formations under the command of Naser Orić (ICTY - International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia, 12 February 2004, the trial of S. Milosevic). When Judge Richard May warned general Wesley Kanne Clark that he testified in December that Milosevic knew that Srebrenica genocide will happen Morion replied: “Does general Clark even know where Srebrenica is?” Dutch general Thom Karremans testified that among the 25,000 refugees in Potočari there were only about two or three percent of men capable of fighting i.e. between 500 and 750 (the ICTY 4 July 1998). The ICTY appointed Dean Manning for their main investigator of mass graves, and he submitted the following report on May 16, 2000: Until the August 25, 1995, there were found 1824 dead bodies (in final report that number was 1883), of whom

1656 were men, one woman and the other half was not identified yet. The prosecution latest stated despite its expertise that: “In this locations were killed between 4,000 and 6,700 Muslims. In august 2001, Tribunal stated that 2,028 Muslims were killed, and in January 2004 that number was 2,541. However, on the fifth anniversary that number was changed again, and official number of dead Muslims in their files was 4,600. The Tribunal noted that number was a sum of all dead Muslims found by the ICTY’s investigators and Muslim authorities as well. The total number of bodies exhumed by the experts of Hague Tribunal during the investigation of the events in Srebrenica was is at most 1,923. The Tribunal’s forensic documentation indicates about 3,568 cases. In fact, the forensic evidence of the Hague Tribunal supports the story of the senior UN official Philip Corwin about 700-800 executed people. The highest civilian representative of the UN in July 1995 was Philip Corwin, and he claimed until his death in 2012 that at that time about 700 Bosnian Muslims were killed in Srebrenica – and that the difference between that number and the number 7,079 is political. Philip Corwin also wrote a preface to Edward Herman’s book on Srebrenica. Yasushi Akashi, the former head of the UN mission in Bosnia and Herzegovina, testified in his article for Washington Times that: “The main fact is that the forces of Bosnian Government used protected zones not only in Srebrenica but in Sarajevo, Tuzla, Bihać and Goražde as well.” Hubert Wieland as the UN’s head of investigations for human rights violations was not able to find among 20,000 of survivors from Srebrenica any eyewitnesses of the crime during the five day of investigations. Wieland stated for Daily Telegraph that they didn’t find anyone who saw with his own eyes the commission of the crime. Carlos Martins Branco, former deputy director of the UN’s Observer Mission in Bosnia and Herzegovina, questioned claims of the UN’s observers in Srebrenica, and he wrote that that the estimation about 7,079 victims represented the use of manipulation for the propaganda purpose and added that there is very little doubt that at least 2,000 Bosnian Muslims have been killed in the fight against better trained army of Serbs from Bosnia and Herzegovina during three years of brutal fighting. In his book *Les Guerriers de la Paix* the former head of the Doctors without Borders and the former Foreign Minister of France claimed that Alija Izetbegović admit to Bernard Kouchner and Richard Holbrooke on the last day of his life that he was exaggerating with his statements about Serbian crimes and that he wanted to provoke NATO intervention against Serbs. Izetbegović mentioned that all three sides had military prison camps, and that those Serbian prison death camps was not what they claimed to be. Kouchner remembers of Izetbegović’s confession: “Those were terrible places, but in them people were not systematically exterminated.”

Key words: Genocide, war crime, Srebrenica, Bratunac, International community, the United Nations